

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Mária-főház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónap . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatkak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Egy kis intellem.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának összes szakosztályai az elmúlt pénteken kezdték meg tárgyalni a tanácsnak a jövő évre elkészített költségvetési tervezetét.

Az első napon a tanácsstagokon kívül — a mint értesülünk — a törvényhatósági bizottságnak alig négy-öt tagja jelenít meg és vett részt a tanácskozásban.

Mindenki tudja, hogy a költségvetés helyes, gondos és körültekintő megállapításától függ az, hogy a város adófizető közönsége a jövő év folyamán mekkora arányban járuljon a város közterheinek viseléséhez, vagyis mennyit fizessen rá egyik-másik adózó polgár az állami adójára azért, hogy a város közszükségletei kielégítést nyerjenek.

Azt is mindenkinek tudnia kell, hogy a város egyéb közijövedelmeiből a közszükségleteket csak részben lehet fedezni, a jelentékeny részét a városi pótdadóból befolyó jövedelem fedezi.

Ez a pótdadó már évek óta közel jár az ötven százalékhoz.

Évek óta hangoztatjuk, hogy a város polgárainak adóképeségét ez a magas pótdadó módfelett meghaladja s évek óta sürgetjük, hogy a tanács gondoskodjék egyéb jövedelmi forrásokról, vagy ha ilyet nem talál, akkor lehető minimumra redukálja a közszükségleteket.

Mindekkoriban ebben a nagy érdeken nem történt semmi.

Az az, hogy történt még is valami, mert a pótdadó évről-évre növekedett.

Ugy tudjuk, hogy a most tárgyalás alatt álló költségvetési tervezetben is oly összegű szükséglet van előírnnyozva, a melynek fedezetére a városi pótdadó emelése válik szükségessé.

Már csak maga ezen ismert körülmény indokol szolgálhatott volna arra, hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak megébredjen a lelkiismerete és valamennyien érezzék azt a kötelességet, mely abban áll, hogy mint a polgárság mandatiariusai a legnagyobb lelkiismeretességgel vegyék bírálat alá azt a költségvetési tervezetet, a mely alapul fog szolgálni a pótdadó kivetése és behajtásához.

És mit tapasztalunk?

Hát egyszerűen azt, hogy a mikor ilyen életbevágó dolog van tárgyalás alatt, akkor a bizottságnak alig négy-

öt tagja veszi magának azt a fáradságot, hogy részt vegyen a tárgyaláson és igyekezzék ott, a hol lehet, megvédeni a polgárság érdekeit.

Négy-öt bizottsági tag tartja kötelességének élni a jogával és teljesíteni azt a kötelességet, melyet a polgárság bizalmának elfogadásával magukra vállaltak.

Hát ez így nincs rendén.

A ki magára vállal valami megbízatást, az vagy teljesítse lelkiismeretesen a vele járó kötelességeket, vagy mondjon le a mandátumáról.

Mert hiszen a polgárság éppen azért tünteti ki bizalmával az arra érdemeseket, hogy ezek ott, a hol alkalom nyílik — védelmezzék a polgárság érdekeit.

De hát az é a köteles védelem, hogy négy-öt férfiú jelenjék meg azon a tárgyaláson, a hol ilyen fontos anyagi érdekek forognak szóban?

Hát az a lelkiismeretes teljesítése a kötelességnek, hogy a mikor éppen az adóztatás kérdését tárgyalják, a bizottsági tagok — távollétükkkel tündököljenek?

Hát azért ruházta őket fel a polgárság e bizodalomával, hogy a mikor a megbízottaknak örködniük kellene a polgárság elsőrendű érdekei felett, akkor a bizottsági tagok magára hagyják a tanácsot s ezzel a közönyt elölsegítsék a polgárság megterhelését?

Hát ez így nem jól van, tisztelt indifferentes urak. Önöket a polgárság nem ok nélkül tünteti ki a bizalmával. Ennek a bizalomnak elfogadása viszonos kötelességekkel jár. A kik vagyunk a bizodalom után, azok vessenek a lelkiismeretükkel is számot és ne csak élvezzék a dicsőséget, hanem dolgozzanak is meg érte.

Anynyit a megbízók jogosan megkövetelhetnek, hogy a megbízottak érezzék át a kötelezettségüket és legalább a jelenlétükkel dokumentálják, hogy a megbízók érdekeit ismerik és azokat oltalmazni kívánják.

Hát mi igen kérjük a bizottsági tagokat, vegyék magokra ezt a kötelességet, mert ez vele jár a mandátummal.

És azt illik teljesíteni.

Politikai hírek.

A belügyminiszteri tárcza. Soha annyi miniszteri aspiráns neve nem került

forgalomba, mint a mióta Széll Kálmán miniszterelnök ideiglenesen vezeti a belügyi kormányt. A szabadelvű pártban mindenik jelöltnek egész pártja van és napról napra várják, hogy ki jó be a versenyben elsőnek. Mint most feltétlenül megbízható forrásból értesülünk, a belügyminiszteri tárcza még hosszabb ideig betöltetlen marad, illetve a miniszterelnök tölti be ideiglenesen.

A kongrua. A központi kongrua-bizottság ez idő szerint munkálatai előhaladván, a szűkebb ellátási lelkészek jövedelemkiegészítésének módjait tárgyalja. Kintunt ugyanis, hogy a 900 latin-szertartású és 1878 görög-szertartású kath. lelkész, ki a stóla-díjakon és szabadtárlásokon kívül az 1600 koronában megállapított létminiumnál kevesebb évi jövedelemmel rendelkezik, összesen 2,300.000 korona évi pótlásra szorul kongrua-biztosítására és pedig a latin-szertartásúak felmilió koronára, a görög szertartásúak 1,800.000 korona jövedelemkiegészítésre. Ez az összeg azonban lényegesen módosul az által, hogy 580 lelkészeg van olyan, mely régebben szűkebb viszonyok között lévén, a vallásalapból nyert kongrua-kiegészítést, azóta azonban a viszonyok változása következtében nemcsak a létminiumnak megfelelő, hanem számos esetben ennél jóval magasabb jövedelemmel bír. Ezeknek az 1802—1806-iki generalis konskripció óta élvezett segélyezése megszűnik, miáltal közel 200.000 korona az új kongrua-kiegészítés céljaira leszen fordítható. Ekképen az évi szükséglet 2,100.000 koronára csökken. Ennek fedezését, mint ismeretes, a nagyobb egyházi javadalmak vállalták magukra, nevezetesen a 4 érsekség, 20 püspökség, 24 székes- és 3 társas-káptalan, valamint 18 önálló apátság s prepostság. A fedezet módját azon a püspöki konferencián fogják elődönteni, melyet november végén, vagy december elején az autonómiai kongresszus megnyitása előtt a fővárosban tartanak.

Mezőgazdasági viszonyok az Alföldön és a nagy öntöző csatornák létesítésének szükségessége.*

Két czikk.

I.

A nagy magyar Alföld, melyet „Európa ételtárának, „második Kánaán”-nak szoktak nevezni s melynek szépségéről, termékenységről költők énekeltek, nemzetgazdaságok tanulmányokat írtak, ime, már-már odajutott, hogy nem tudja eltartani lakossága egy részét és zugulódó szavak emelkednek mindenfelől: föld népe nyomorog, a föld népe éhezik.

Nem kutatom, mennyi a valóság és mennyi a költött ebben a panaszban; azokat az okokat sem sorolom föl mind, mik idézték elő ezt a helyzetet; csak azt konstátálom, hogy a baj tényleg meg van s hogy annak egyik oka mezőgazdasági rendszerünkben keresendő.

*) Mutatvány a szerzőnek „A földműves-szociálizmus és az Alföld öntözése” című műirátából.

Kétségen kívül a magyar föld termékenysége oly nagy, hogy vele egyetlen nyugat-európai ország sem versenyezhet. Ezt a termékenységet nem mesterséges körülmények, hanem a föld sajátosságok alkotása, ki-képződése, vagyis természetes okok idézték elő. Ez a föld sok ideig nagyon kevés munkával és tökével oly gazdag jövedelmet adott, hogy példát alig találunk rá. Annnyira dus volt a termés, hogy nem is fogtuk kultúra alá összes művelhető területeinket s a birtok egy részének jövedelme már fedezte szükségleteinket.

Majd — elkövetkezett az idő, hogy a művelhető területeket nagyjából mind be-vontuk a termelésbe; az erdőket kiirtottuk a síkságról s a fejse után az ekevas nyomult előre, a folyók árzeit töltések alá fogtuk és ezáltal mintegy öt millió hold új földet hódítottunk meg a kultúra számára; a közle-gelők, a közbirtokok lassankint eltűntek és a magánosok kezébe mentek át. Lassan-lassan újra meghódítottuk, még pedig a béke eszközeivel, azt a földet, melyet ezer évvel ezelőtt a beköltözők magyarok dúló hábo-rukkal elfoglaltak.

S midőn így munkába vettük jóformán az összes termékeny földet, nagyon egyszerűek voltak eleinte az eszközök, melyekkel megműveltük s kevés volt a gond és fáradság, melyet rá fordítottunk. A szűzföld a maga buja termékenységgel szinte kiadhatatlan forrás volt az anyagi boldogulásnak. A föld sokkal kevesebb embert táplált, mint a mennyi megélhetett volna rajta s e nép igényei korlátoztak, szerények voltak.

Azonban e helyzet lassan bár, de győ-keresen megváltozott. A föld kezdetben élvezetel-ősi termékenységet. A mi alföldi gazdálkodásunk a folytonos szemtermelésen, a talaj kizsárolásán alapszik. Évről-évre gabonát termelünk annyit, a mennyit minden nagyobb megerőltetés nélkül lehet; évről-évre folyton elvenni a föld termőképességéből a nélkül, hogy valamit is visszakadnánk belőle: jóformán ez a mi földművelési rendszerünk.

E rendszernek három nevezetes hátránya van: egyik a gabonában való tultermés, másik a mezei munka időbeli aránytalan megosztása s a harmadik a föld termékenységének fokozatos hanyatlása.

Mindhárom hátrány hatalmas rugója a mezőgazdasági válságnak s az alföldi szociális mozgalmaknak.

A mezőgazdasági válságról mióta az 1897. évi rossz termés a gabonárákat föl-emelte, nem időszert beszélni.

De kétségtelenül beigazolható, hogy az árak óriási depresszióját a közelmúltban a a gabonatermelésben való túltengés okozta, hogy a világ buzatermése szerfőlt fokozódott, hogy a közlekedéstől eddig távoleső, vagy a kultúra alá eddig nem fogott területek vettek részt ujabban a gabonatermelés versenyében. Sőt már az az egyetlen körülmény, hogy az 1897-iki rossz termés oly hatalmas fölemelte a gabonárákat, mutatja, hogy a válság egyik nagy oka épen a túltermelés volt.

De a magas gabonárák csak ideiglenesen tartóztatták föl a válságot. Egy újabb bő termés és békés politikai helyzet csak újabb árdepressziót idéz elő s gazdaközön-

felugrott és háttal az ajtóhoz állott, elzárva előtte az utat.

— Nem fogsz kimenni! — kiáltá vadul. A te fensőbb világias bölcseséged nem fog győzedelmelkedni, — nem eresztelék — te az enyém vagy — nem fogsz erről a helyről mozdulni, míg meg nem ígéred, hogy velem jössz!

E keserű, szenvedélyes szavakra a leány ereje visszatért és fejét büszkén fel-emelve, szemé némán nézett az övébe, de oly megrogt kifejezéssel, mely kényszerítette, hogy felreálljon.

Rövid szünet következett.

— Te mégy, — mondá Douglas a teljes kétségbeesés megtört hangján — te itt hagyysz engem, a boldogságnak minden reményét magaddal vived. Az én szenvedésem, az én gyötrelmem, az én szerelmem — semmi előttd. A világ véleményéért, egy képzelt bűnért örökös szerencsétlenségre ítélsz!

— Én? — rebegte a leány. Ah, Douglas, légy irgalmas! Én megmentenék, ha tethetném. Szívesen meghalnék, hogy egy órai büntől megmentseltek. Oh, engedj távozni! — tévé utánna töredezetten, arcát, mely oly megnyult és fehér volt, mint a halál, egy pillanatra feléje fordítva. Douglas, többet nem vagyok képes elviselni. Szerettelek oly igazán, míg te — oh, szentséges egék! — a szívenem találtál, megmutatva, hogy mit gondolsz rólam.

— Nina — bocsáss meg — hibáztam! Vélekeztem ellened! Ah, szerelmem, szeliden bucsuuz el tőlem! Szívem vérzik — szenvedek — de belátom, hogy neked igazad van.

— Isten veled, — sugta Nina a halálos fájdalom hangján. Douglas, az ég áldjon meg és adja, hogy mi soha se találkozzunk ismét! Oh segíts! Sötétség vesz körül nem, látok!

ségünk újra feljajdul majd jövedelme csökkenésén.

Ha más zavaró körülmények nem forognának is szóban, már maguknak a gabonáráknak a közelmúlt időben történt hanyatlása is eléggé indokolja, hogy a mostani gazdasági rendszerrel szakítsunk s lassankint a fejlettebb és intenzivebb gazdálkodásra térjünk át.

De a mi földművelésünknek, mint már említettem, egy másik nagy hátránya a munka aránytalan időszaki megosztásában nyilvánul.

A mai viszonyok közt a tavasz nyár és ősz folyamán a munkaidő hat hónapra sem terjed évenként; ilyenkor van keresetforrása a földművesnek, de több mint hat hónapra keresetstíli alig tud a mezei munkás elfoglaltságot találni. A nyár folyamán a gazda alig kap elegendő munkát — az aratáshoz; a munkabér óriási mértékben növekedik s a földművesek igyekeznek töltik kitélőleg kihasználni a helyzetet, mert előttük áll a téli hat hónap, melyen alig van keresetük s melyen a nyáron megtakarított fillérekből kell megélniük.

Jesszenszky Ignác n.-kikindai lelkész, a magyar földműves nép nyomorának és elégedetlenségének alapos ismerője kimutatja, hogy a „kétkari” munkások nagy része évenként csak mintegy 88 napon nyer foglalkozást. Az évek 277 napján tehát a földműves munkabíró ereje parlagon hever.

A munkások ez aránytalan időszaki megosztása nehezé teszi a gazda és munkás helyzetét egyaránt. A munkás kénytelen ereje egy részét haszontalanul hevertetni s a gazda kénytelen aránytalanul magas áron fizetni a munkát. Főként azonban mégis a szegény földműveseket sújtják a viszonyok s az év nagy részében a munka teljes hiánya, a kereset elégtelensége legfőbb oka minden bajuknak és nyomorúságuknak.

De más részt a föld termőképessége is csökken a folytonos szemtermeléssel, mert a gabona nem szorgálatat trágyát a földnek s jóformán kizsárolja azt.

Aztán a népesség is szaporodott; a magyar faj életerős, szívós, mint maga a föld, a mely nevelte. A mi nemzeti örök épen a faj életképességében rejlik.

És végül fokozódott az igények. A műveltség terjedésével szaporodnak a szükségletek; sőt azt lehet mondani, hogy az igények, a kívánságok mindig nagyobbak, mint azt a társadalmi helyzet és a jövedelem megengedné.

Egyrészt tehát a föld termőképességének csökkenése, a lakosság szaporodása, az igények növekedése, másrészt az a kö-zöny, melylyel a jövedelem fokozása és megosztása iránt egy a hatóságok, mint a társadalmi rétegek viseltettek, okoztak első sorban, hogy az alföldi szegényebb néposztály helyzete tarthatatlanná lett és a magyar földműves népnél a szociálizmus eszméi termékeny talajra találtak.

A baj itt keletkezett nálunk, nem a külföldről jött ide, a külföldi agitátorok eszik az elégtelenségnek irányt, kifejezést adtak s a szociális mozgalmat szisztematizálták.

Voltak a bajnak egyéb tényezői is; de a legfőbb ok a magyar földművelés rendse-

Probálta utját az ajtóhoz megtalálni, úgy tapogatózott a kezeivel, mint a ki hirtelen megvakul. Douglas egy pillanatra a karjaiba vette és ő csendesen fektődött ott abban a halálos gyengeségben, mely elfogta, míg Douglas ellentállt annak a kísértésnek, hogy ajkait örült szenvedélylyel a keblén nyugvó márvány arcra nyomja.

Nina egy pillanat múlva magához jött, megnyugtatólag próbált mosolyogni és szeliden elvonva magát tőle, a szobából kitüntorgott a folyósóra, hol a falhoz támaszkodva egy pillanatig pihent, mielőtt ereje volt tovább menni, aztán gyenge, bizonytalan léptekkel elindult, mint a ki idegen helyen jár, tapogatózva és koronként megállva, erőt méríteni, így érkezett a saját szobájához, hol ereje teljesen elhagyta. Ottan kapott egy székhez, hogy feltartóztassa magát, azonban tohófeletlenül előre bukkott a padozatra, nem öntudatlanul — mert az érzéketlenség áldása meg volt tagadva tőle — de a szenvedő lélek legkeserűbb fájdalomának gyenge, érthetetlen nyögésével nyögve és kegyetlen bánatában eltakarta arcát a viláagságtól.

Az órák egymásután teltek el, lent a tánczene elhalt, a kociskerekék zöreje megszűnt, léptek voltak a lépcsőkön és a folyósókon, vidám beszélgetés, nevetés és „Jó éjt” kívánság mellett váltak el egymástól a fáradt mulatók, midőn éjjeli nyugalomra a szobájukba vonultak. De Nina még mindig a szobájában fektött, összekuporodva és arcát eltakarva; mert, amár nem volt ott senki a ki lássa, a szegény és kétségbeesés nyomasztólag hatott rá. Nem mozdult, úgy fektött, mint egy halott, kivéve, hogy néha borzongás futott végig rajta és koronként fájdalmas nyögés szállt el az ajkairól és ő meg volt halva — meg volt halva mindenre, a szerencsétlenségét és szenvedését kivéve.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. November 2.

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

XIV.

(Folytatás.)

(32)

Először is saját énedet veszed tekintetbe, semmit sem gondola azzal, hogy én minő szerencsétlenséget, minő gyötrelmet szenvedek, a meddig te önbecszerzeted és jóhírnevedet homálytalanul megtudod tartani.

Nina, mondom neked, hogy ha most egyedül elküldesz magadtól, a halálnál sokkal rosszabb sorsra küldesz. Nina, ha most azt mondogd, hogy menjek el, te halálod napjáig meg fogod bánni tetteidet — ha ugyan van szíved megbánni, a mit teszel.

Stafford félig magán kívül volt fájdalom, mely nem volt egészen önző fájdalom, mert látta, hogy Nina hasonló arányban szenvedett és az előtte levő magányos vigasztalan élettől meg akarta menteni, ha képes lett volna azt tenni.

Nina mozdulatlanul állott, egész súlyával támaszkodott az asztalhoz, szemei le voltak csukva, lélegzetét rövid lihegással vette. Oh, mily keserű volt a kísértés, a megpróbáltatás mily nehéz! Nem mert Staffordra nézni. Nem mert tekintetét a szeretett arcra nyugtatni, mely oly halvány volt oly bánatos. Ha tudta volna, kizárta volna szenvedélyes esdeklő hangját; de nem tehette. — Nem volt ereje mozdulni; a helyhez szegezve állott

Azonban arcának a merevsége és

szobor szerű hideg nyugalma hirtelen megtört és a rajta csüngő sötét szemek látták a változást s a Douglas komor vonásait a remény sugára ismét megvilágította.

— Nina, te velem jössz? — sugta a gyöngédség legédesebb hangján és letérdelve mellé, ismét átölelte a karjaival és esdeklőleg nézett fel a márvány szorú kedves arcra.

Nina megrázkódott egy kisértő érintésére, aztán felnyitotta a szemeit és azoknak az mélységében a szerelem és fájdalom egész világával nézett rá. Az egyik kis reszkető kezét felemelte és érintette a haját gyöngéd szeretetteljes érintéssel.

— Drágám, drágám, mondá a reménytelen szerelem kifejezhetetlen lágy hangján, a mint fejt egy pillanatra az övére hajtotta és a csendességet csak az ő ziháló, sebes légzésének a hangja szakította meg.

— Édes, ugy-e velem jössz? — sugta Douglas.

De Nina csak a fejét rázta, válaszul lassan és kétségbeesetten, a mint mind a két kezével kibontakozni próbált a karjaiból.

— Nem megyek, válaszolá a szomorú határozottság tompa hangján.

Stafford Douglas a gyötrelmem és harag kifejezésével ugrott fel.

— Ez kegyetlenség, ez gonoszság! — mondá szenvedélyesen. Nina, te velem jössz!

— Kegyetlenség volna engedni, válaszolá Nina szilárd hangon.

— So sohasem szeretted engemet! — kiáltá Douglas eszeveszetten. Nem soha. Te önző vagy a szíved gyökeréig!

— Ha nem szeretted, könyebben engednék — mondá a leány kevésbé szilárd hangon.

— Ha nem szeretsz, legalább légy szalomalommal irántam — folytató Douglas, ne küldd el magadtól ily kétségbeesetten!

Egy székbe vetette magát, arcát a kezével eltakarva, a mint beszélt és a Nina feje mind nehezebben esett előre, a mint őt nézte.

— Szeretet volna-e azt a szánalmat mutatni, a mit kér tőlem? — mondá remegő hangon, — szeretet volna-e megengedni, hogy én annyira súlyedjen? — Oh Douglas, ha egyedül kellene szenvednem, ha minden szégyent és gyalázatot én viselhelnék el, akkor lehetséges, hogy nem volna erőm ott elküldeni magamtól; de, hogy én — én, a kit jobban szerettek az életemnél, a ki drágább előttem a saját boldogságomnál, hogy általam én vesztsek el a becsületű emberek becsületét, — ah, ez az, a mit nem tudnék elviselni!

— De midőn én kész vagyok azt tenni, — mondá Douglas, a nélkül, hogy a szemét felemelne.

— Ah, de én sokkal inkább szeretem, mint, hogy azt megengedjem! — válaszolá Nina egyszerűen.

Ha jól meggondolja, védekezésemnek az igazságát, be fogja látni — és talán eljön az az idő, midőn meg fogja azt nekem köszönni.

— Soha — Nina, gondold el, hogy mily egyedül vagyok! Édes, jöjj velem.

A leány ajkai remegtek.

— Ha gondolnám, hogy nyugodabb pillanataiban képes volna ezt ismételni, — mondá mind inkább gyengülő hangon, mert végre a bátorsága hanyatlott, — a legkegyetlenebb megbántás mit a felesége roám tudna halmazni, nem volna oly kegyetlen, — sőt enyhébb és jobbindulatu volna, — mint ilyen megbántás magától!

Elfordult, a mint beszélt — érezte, hogy ennek a jelenetnek be kell végeződnie, mert az ereje gyorsan apadt és ellentállási képessége hanyatlott; de Stafford Douglas

reben, a jövedelem elégtelenségében keresendő.

És ha a bajt orvosolni akarjuk, akkor első sorban a jövedelem fokozásáról, munkáról, keresforrásról kell gondoskodnunk.

Bogdánffy Ödön.

A búrok győzelme.

— Az angol-tranzváli háború. —

Budapest, nov. 1.

A mit az angol tudósításokból eddig csak gyanítani lehetett, most a részletes harczeri jelentések alapján biztosan meg lehet állapítani, hogy t. i. a ladsymithi csata a **búrok győzelmével** végződött. Londonban valóságos konsternációt szült a nati harczeréről érkezett jelentések. Minden újabb telegramm egy-egy újabb villámcsapás volt s a csatának egyes részletei a katonai körökben is megdöbbentést keltettek. Ha már szinte hihetetlennek látszott, hogy Glencoe-nél a tizenhatszáz huszárak egy egész százada 9 tisztel együtt fogságba esett, igazán megmagyarázhatlan, hogy a búroknak most ladsymithi sikertől **egy egész hadosztalopot 42 tiszttel s 2000 katonával foglyul ejtnei.**

Igaz, hogy az utközet redkivül heves volt és a búrok szinte megvihatlan pozíciókat foglaltak el, de hogy egy egész hadosztalopot foglyul essék, azt oly vitéz katonákról, mint az angolok, nehéz elképzelni. Valami homály lappaog e fölött. Mindenesetre bevárandók e sajátságos jelenség magyarázatai angol részről.

A ladsymithi csata.

A csata, mint már jeleztük, hétfőn reggel öt óra után kezdődött s körülbelül délelőtti 10 óráig tartott. A csata színhelye ladsymithől északkeletre a Lombard-csues és néhány kisebb domb volt. A búrok már vasárnap este megszállták ezeket a magaslatokat s ott elhelyezték negyvenfontos ágyúikat.

A brit túzárség már éjjelkor felvonult s nyomom követte az angol gyalogság és lovasság. Éjjel 3 órakor az angolok nagy felkőben állottak, a Hatmakaer-utól északnyugotra. A búrok szintén felkő alakban állottak föl, de úgy látszott, hogy mind a két szárnya valaminek tovább nyult az angolokénál. Az angolok a centrumban három tábori üteget, két lovasszereget s négy fél gyalogszereget állítottak föl, jobb szárnyukon három lovasszereget, négy tábori üteget s öt fél gyalogszereget, balszárnyukon pedig egy tábori üteget és két fél gyalogszereget állított. Ez a szárnyuk volt a leggyöngyösebb s ezt rohanták meg a búrok legelső sorban s pedig oly sikerrel, hogy elvették az angoloktól összes könnyű hegyi ágyúikat. Így történt ugyanis, hogy az ágyúk első fogott ösvérek a tűzleléstől megijedtek s eszeveszesen rohantak az ellenség felé. Két zászlóalj gyalogság az ösvérek után rohant s úgy látszik, hogy ugyanaz a sors érte őket, mint a 18-as huszárokat Glencoe-nél és a búrok kezébe estek.

A néppárt Székelyföldön.

A kézdiszentléleki népgyűlés.

Kézdi-Szent-Lélek, okt. 29.

A legtragyagóbb, legderültebb nyári időjárásban tartották meg a kézdiszentléleki népgyűlést.

A gyűlés maga délelőtti 10 órakor volt a templom előtt való téren a vasárnapi istentisztelet után.

Ott láttuk Sinkovics Aurél földbirtokost, Szacsavay Sándor ügyvédet, a város és a környék törvényszéki, megyei és járásbírói hivatalkói karát, Cseh Gyula főszolgabíróit, Morvay szolgabíróit, a papságot, Markay Antal kézdiszentléleki plébános segédlelkészével, Bartha Ferenczel, Rápolyi Ferencz, Fehér Endre, Orbán Ferencz plébánosokat, Korbuli szentferenczi szerzetest.

Hogy rendben és hangtalan nyugalomba elhelyezkedett mindenki, felállott Zichy Aladár gróf országos képviselő, hogy a népgyűlést megnyissa.

Beszédét általános figyelem mellett kezdte meg.

Keresztény polgártársak! Székelyek! Itt a ti ősi rőgeteken, a ti ősi földetek, itt üdvözöllek titeket, a nagy honom méltó utódait. Üdvözöllek titeket, Csaba véreit, törhetlen bajnokait az egyháznak. Régen volt, mikor hun őseitek seprtek végig diadalmas hadjáratokban a reszkető országokba. De egy helyen megtört a népek hulláma. Róma falainál megálltak ők, mert maga az Isten keze tartotta őket vissza attól, hogy szentelt falait megbontsák. Régen volt ez, mondom. És akkor az Isten keze bevezérelte őket Magyarországra és hazát adott nektek, az ő fiaiknak, székelyeknek. És a székelyek megőrizték a kapott kincset; megőrizték adáz ellenségek támadásai ellen a hazát úgy, mint szorongattatások idején a katolikus egyházat testvéreikkel, a magyarokkal nagyszerű védés dacszövegségben. Ellenség támadása, hosszú évek szörűlése meg nem rettentette, meg nem tántorította, meg nem mételyste a tiszta székely vért; sepiőtelen maradt az mindenha. (Viharos éljenzés.)

Idők változásán változtak a viszonyok, immár nem nyílt ellenség az, a ki ellon sorompóba kell lépünk, a kit nekünk és nektek meg kell ostromolnunk. Nem felemelt homlokuk támad ellenünk, hanem titkon, aknamunkával agyarkodik, az éj lepleben és alatomosan dolgozik, öröl, mint a féreg a tölgyön. Ez ellen hívunk nemes harcba titeket, ezért jött a néppártközétek, hogy megfújja a harsány riadót szentegyházunk elleni

ellen. Mi, kik ismerjük a nép bajait, kívánságait, tengernyi ügye-baját, eljöttünk, hogy rámutassunk azok gyógyszereire, nemcsak rámutassunk, hanem azok használatára is megtanítsunk titeket.

Üdvözlöm még egyszer a derék székelyeket, a nemes népet. Kérem hallgassák figyelemmel, a mit barátaim majd elmondanak. megnyitom a gyűlést.

A népgyűlés első szónoka Molnár János pápai praelatus orsz. képviselő volt.

A székelyek üdvözlésével kezdte ő is; elmondta, hogy milyen derék híret hallotta messze földön is a székely népek, elhozta a lelke vágya, hogy láthassa őket, szemtől-szemben állhasson velők. Hivatkozva jó hírvőkre, azon biztos reményének adott kifejezést, hogy a székely nép ezental a néppárti zászlaja alá esküszik.

Kálmán Károly orsz. képviselő a megfenyegetett kereszténység oltalmára hívta fel a székelységet.

Végül Zichy Aladár gróf tartotta meg záróbeszédét; röviden szolt. Moleg szavakkal köszöntö meg a hallgatóság megjelenését, valamint nagy lelkesedést s a néppártot a nép szeretetébe ajánlotta.

Delet harangoztak, mikor a szónokok körülvéve a nép százaitól, távoztak s rövid ebéd után kocsióra ülve, áthajtottak az egy órányira fekvő Nagy-Nyujtóra, hogy a délutáni népgyűlést megtartsák.

A reformáció emlékűnepe Marosvásárhelyt.

Lélekemelő szép ünnepélyt rendezett október hó 31-én a marosvásárhelyi ev. ref. egyház a reformáció évfordulója alkalmából a várbeli ev. ref. nagytemplomban.

Ott volt a város, a protestáns egyház előkelősége, az egyház tanácsosai, képviselői, az iskolák és nagyszámu közönség, mely zsufolásig megtöltötte a szép nagy templomot. Az ünnepély d. u. 3 órakor a gyűlékezést énekével vette kezdetét, ezután Tóthfalu József ev. ref. lelkész tartott szép imát. Ünnepi beszédet Kenessey Béla theol. igazgató, alkalmi felolvasást Bedőházi János ref. coll. igazgató tartottak, s ha ez a nap ünnepnapja a reformációnak egy kétszeresen ünnepe a marosvárbeli ev. ref. egyháznak, mert ily szónoklatot, ily beszédeket ritkán hal falai között. Mintha a régmúlt idő letűnt nagyjai ifjodtak volna újra meg, mintha azok jöttek volna lángelőkkel hirdetni a reformáció diadalát, az örök igazságokat és a hívők is mintha azok a régiok volnának úgy lobogott a gyűlékezést arcán a hitért való lelkesedés tüze.

Ünnepélyes, szép jelenet. Jó ilyen egyházi ünnepélyt minél gyakrabban rendezni, mert az kihozza a hívők lelkét az élet hétköznapi gondjai közül s lelkesíti, megerősíti vallásos érzelmében. Az ünnepélyt az ev. ref. leányiskola énekkara és Bathás János énekesz gyönyörű egyházi énekei tették meg magasztosabbá.

Este a László György jóhírű vendéglőjében volt a vendégek tiszteletére társas vacsora, melyen szintén igen sokan voltak jelen s számos toasztot hallottunk.

A bogártelki tüzkárosultak.

Gróf László István, Kolozsvármegye alispánja, Hory Béla árvaszéki elnök, dr. Rohonczy Lajos, Totzauer Ö. főbíró, dr. Persián albíró kedden délután Bogártelkére kiszálltak, hogy személyesen lássák az iztoztató tüzvész pusztításait és hogy megvigyék az első pénzbeli segítséget a szegény népnek. Bogártelke úgy néz ki, mint az ellenség által feldúlt falu szokott kinézni. Egész hosszú utcákon csak szén és hamu. Nem egy nőt látni kisgyermekével a szenes gerendán ülve és bámulva a semmiségbe, már a siráson is tul vannak. Mások kis nedves pinczéjökbe rendezkednek megmaradt csekély ruházatukat oda behordván, hogy a télen e szűk kis barlang legyen menhelyük. — Van olyan is, ki már hozzá kezdett, hogy a csak fedelétől megfosztott házat kigazítsa.

Úgy néz ki e munka, mint midőn a fecske fészke leveretése után azonnal hozzá fog egy másik rakásához. A nép egyáltalában méltóságos komolysággal viseli rettentő csapását. Megjegyzendő, hogy a bogártelki rendkívüli munkás, becsületes, puritán gondolkodású nép. Meglátszik rajtuk, hogy olyan jeles papjuk van, mint Bíró András egyházmegyei főjegyző. Ő az oltás körül is nagy szakértelemmel jár el, — mert hisz a 70-es évek elején, mint püspöki titkár a kolozsvári tűzoltó főparancsnok segédtszjté volt. A tűz után a derék lelkész hozzá fogott a segélygyűjtéshez, leveleket írván ide oda, aztán lelki vigasszal látja a népet naponként, — melyre azoknak most ép oly nagy szükségük van, mint a kenyérre. — Az alispán számba vette a tüzvész által sujtottakat és az elhamvadtt épületek számát.

E szerint leégett 51 család, 225 családtaggal, azután 103 ház és gazdasági épület. Aztán megalakította a helybeli segély kiosztó bizottságot Bíró András lelkész elnökle alatt. Tagjai a körjegyzőn kívül azon néhány első rangú gazda, ki a tüzvész számba sujtott. — A bogártelki tüzvésznel is lehetett tapasztalni, hogy midőn a sors sujtó keze le

esap, az emberek jó szívűk egész erejével igyekeznek a sebeket gyógyítani. Már másnap a környékből minden felől érkeztek az élelmi szerek, mint ha csak testvér, testvérek adná. Az első adományozók közt a következőket említjük itt meg: Szabó József, Lészay Ferencz, Báró Wilburg Aladár, gróf Bély Ákos főispán, Beteg László, Nagy Dezső, Bitai Kálmán, Waldner Emmánuel, továbbá: Vista, Jegénye, Inaktelke, Gyalu és M. Szt. Pál községek lakói. — A nép igen hálásan vette, hogy az alispán és tisztviselők kimentek a községbe és oly részvétellel viseltek irántuk. Bíró András lelkész eltávozásakor ennek szép szavakban hangot is adott.

Most már a közönségen a sor, hogy segélyükkel járuljanak a szegény nép nyomorának enyhítéséhez.

A közp. segélyt gyűjtő bizottság, bár mely adományt köszönettel fogad s azt dr. Rohonczy Lajos pénztárnokához (vármegyeház) kéri küldeni.

SZÍNHÁZ.

Szentgyörgyi

mint Sárdi Tamás.

Szentgyörgyi magyarnak született. Nekünk: szerencse; neki: kár. Ha nem született volna magyarnak: most hírneves impressariok hurezonának városfő városra. Beutaztatnák vele a félvilágot. Megadóztatnának érte minden világvárost, Szent-Pétervártól — San-Franciscóig.

De Szentgyörgyi magyarnak született. És szinte bizonyos, hogy ha még egyszer kellene születnie: akkor is csak magyarnak születne. Nem utazná be a félvilágot. Akkor is csak Kolozsvárt maradna. Megelégedne 140 forint fizetéssel. És játszana ezért úgy, mint azok az olasz komédiások, kiket negyven-ötven forintos páholyokból néz a publikum.

Ki az, mi az a Sárdi Tamás? Olyan nevezetes szerep? Igen. Főszerep a *Sárdi ház*-ban. Abban a darabban, melyet *Géczy István* írt. Ez a darab pedig nagyon becses dolog. Kevés érdekesebb és orginálisabb darab van a magyar színműirodalomban.

Lehet, hogy sokan ellenvéleményt jelentenek be. Budapesten nem nagyon tetszett. Ez nem hoz minket zavarba. A mit tavaly kimondtunk: fentartjuk. Hisszük, valljuk és hirdetjük ezután is.

Különös jellem ez a Sárdi Tamás. Ilyen talán nem is létezik. Sokan így vélekednek. *Kisértelek* is léteznek; ha *Zaccani* elhitheti velünk. Miért ne léteznének Sárdi Tamások? Miért ne, ha Szentgyörgyi el tudja hitetni velünk? Pedig el tudja hitetni. Ez az alak úgy él a színpadon, akár csak mi a nézőtérben.

Hova tűntek a lélektani csorbák, a mit ezen az alakon fölfedezni véltünk? Sem tudjuk. De eltűntek. Szentgyörgyi végimsimított rajta: a csorbák kisimultak. Belélehel s az alak, mely eddig csak ödöngött: talpra állt. Mintha így szolt volna: „Lám, lám, nem hittetek Géczy Pistának. Belém költözött Szentgyörgyi most elhiszitek. Mert én most csakugyan az vagyok. Sárdi Tamás. Az élő. Az igaz.”

Nézze meg mindenki ezt a darabot. És figyelje meg Szentgyörgyi Sárdi Tamását. Különösen a második felvonásban. Mikor bejön. Uri ruha van rajta, jó szabású. De leri róla. Mert paraszt viseli.

Figyelni kell ezt a jelenetet tovább. Mikor a gyanyu fölébred. Mikor bizonyossá válik. A lelki harc, melyben a fájdalom egyik végétől a másikig dobálja. És mégis mind csupa igazsággá, lélektani igazsággá válik ez az ö alkotó kezeiben.

Fényesen megcsilán a jelenet ez, a minőt csak teremti goníval megáldott ember képes produkálni.

És a partnere? *Fáy Szeréna*? Neki is sajátságos szerepe van. Lélektanilag komplikáltabb. Kevesebb benne a valószínű. És milyen szépen csinálja meg ez az asszony. Ő róla azt mondták egy időben, hogy tehetség kizárólag tragikái szerepekre utalja. És ime, hogy hazudtolja meg ezt az állítást. Hiszen ez ugyancsak ultramodern szerep. És pedig a hálátlanabb fajtájából.

A többi szereplő is mind jó volt. Mert mindenki jó akart lenni. *Vendrei* Bodort játszta. Pompás, jellemzetes volt. Harsogó hahotákat keltett. Pedig milyen diszkrétül játszott! Ugy, a mint egy művésznek illő. *Vásárhelyi* Vilma Erzsikéje, közvetlen volt. *Komlósi* Mariskát jól játszotta; reményünkön felül. Figyelemreméltó sikere volt *Bihari*-nak Garami Béla szerepében. Természetes volt

és épen ezért jó volt. *Kassai* Bertit jól, *Irányi* Istók Lenczit mulatságosan játszta. *Pompás* Patyi Vera volt *Árpási* Kata. *Leővey*, *Várad*i, *Nyárai*, *Tompa*, *Heltai* a banda tagjait jól játszták. Nemkülönbén jó volt *Kövi* Ede egy kisebb epizód-szerepben.

A rendezőnek végül figyelmébe ajánljuk, hogy a suffitát az utolsó felvonásban ne a szenes gerenda mögé, hanem eléje tétesse. Így tökéletesebb az illúzió.

(b. á.)

Szentivánéji álom. *Shakspeare* bübajos szépségekből bővelkedő vígjátékát adták tegnap a színházban. Az előadás átlagos nivón mozgott. Különösebb mondanivalónk nincsen az egyes szereplőkről. De van a diszletezésről, mely sehol sem volt kifogástalan. A világitási effektusok retteneteseek. Valóságos özvénizelőtti állapotok uralkodnak ezen a téren a mi színházunknál. Egy közönséges diszletrváltozásnál pedig 35 perces szünet volt. Már-már azt hittük, hogy megszöktek a színészek. Szerencsére nem így történt. Az előadás zavartalanul véget ért. A zenekar *Mendelssohn* zenéjét úgy játszotta, hogy abban semmi örömmünk nem lehetett.

Festő kolonia Kolozsvárt.

Kolozsvárt, nov. 1.

Wlassits Gyula kultuszminiszter megörend, ha meg tudja, hogy a kolozsvári piktörök mit terveznek. Tömörülmi szándékoznak, művész telepet és kiállítást óhajtanak létesíteni, hogy a társulás által az örök érvényesülhessenek és az érvényesülés által a miniszternek az a törekvése, hogy a művészeti érzék, a művészeti oktatás és a művészeti pártolása a csecesmő korból Kolozsvárt s ezzel az erdélyi részekben is kiemeltessék, megvalósuljon.

Elmondva a fentebbieket, mielőtt a részletes tudósításra térnénk, kötelességünk hangsúlyozni, hogy épen a kultuszminiszter alatt álló Ferencz József tud. egyetem 25 évi nyomása alatt halt meg nálunk a művészet. Az erdélyi muzeum festészeti műremekeit, miket a közönség áldozat készsége gyűjtött össze, az egyetem rejtette el. Ember azokat, egy negyed század óta, még lopva is alig nézhette meg. Nem mutogatták, nem magyaráztak azokból soha semmit.

Ha most a kolozsvári piktörök csak ugyan felébrednek s nemes hevük akcióra öntöznél, legyen első dolguk az, hogy assák ki a feledés mélyeigcs porából amaz értékes műveket. Ellítsák a világosság elé. Magyarázzák meg azok művészeti becsét, értékét a közönségnek s a mellett mutassák meg azt, hogy ők is mit tudnak alkotni, hogy a multnak tapasztalatai s a jelen fejlett műizlése egy határozott s egészséges iránynak jelölje meg az utját.

A művész kolonia keletkezésére vonatkozó előkészületekről a következő tudósítást adjuk:

Szombaton délután *Peiella* Róbert, jeles amatőr festőművész műtermében előértekezelt velünk.

Az értekezleten jelen volt Deáky Albert az orsz. tört. ereklyemúzeum elnöke s az ereklyemúzeum öre is.

Peiella Róbert ismertette a helyzetet. A kolozsvári festők magukra vannak hagyatva. A közönség alig tud róluk. Ők alig tudnak egymásról. Nagyrésze még névről sem ismeri piktör társát. Pedig az egyesülésre és kölcsönös támogatásra mindenkinek saját érdekei szempontjából is szükséges volna. Elszigetelten a törekvések nem érvényesülhetnek, az ambíciók sem nyerne kielőgést. Néhol még az alkotó erőt zsibbasztó anyagi küzdelem is előtérbe lép. Mindezt észszerű intézkedéssel, a piktörök javára el lehetne enyészetni, s a művészet fejlődésére és a közönségben a művészeti érzék ápolására, a művészeti oktatás előmozdítására kevés eszközzel sokat lehetne tenni. Kolozsvári művész, ha egy alkotását felküldi, a fővárosban kevésbe veszik. Külföldi tárlatról visszautasítják. Szóló nem érinti saját érdekeit, hisz ő elég szerencsés volt, hogy elfogadták egyik művét, s a tárlaton meg is vették. Amde társai érdekében óhajtaná lendíteni, hogy módjnkban álljon érvényesülni s a saját érdekeiket is szolgálni.

Deáky Albert az erdélyi s főleg a kolozsvári festők tömörülését szeretné, hogy egyesült erővel szolgálják a művészetet, ápolják és fejlesszék a művészi érzést, s válogassanak és vázsonra tegyenek azokból a remek modellekből, a melyeket Erdély vadregényes tájai, festői népréselete nyújtanak.

Kuszko István semmi akadályt nem lát a festők egyesülésében és arra az akcióra vállalkozásában, a mi természetesen műg munkákörükbe tartozik. Kolozsvárt oly nagy számban vannak a festők, képességük s képzettségük köztudomás szerint oly sok oldalú művészeinknek, hogy ha társulnak és közös erővel kiállítást rendeznek s az örök helyes munkafelosztásával látnak a feladatokhoz, bámulatos eredményekhez juthatnak. Példa erre az, hogy még így elszigetelve is tudnak sikereket felmutatni.

Nézete szerint nem kellene nagy dolgokkal kezdeni. Mindenekelőtt egy kiállítás volna létesítendő, melyet már a tél folyamán összehozhatnák a korecsolyázó-egylet pavilonjának emeletén. Ezután fokozatosan fejleszteni lehet a művész kolonia programját. Az erdélyi főurak részint amateur művészek, köztük sok a kiváló talentum, részint műpárto-

lók. Támogatásukra számítani lehet. Számítani lehet a közönség érdeklődésére, fokozottabb megrendeléseire, vásáraitra is.

Csak a gyakorlati életet nem szabad szem elől tévesztetni, a művészeti igények megóvása mellett.

Ha az életkép akció keletkezik, a kultuszminiszter támogatására is lehet számítani.

Több rendbeli hozzászólás után az értekezleten megállapodtak abban, hogy egy festőtelep létesítése érdekében csoportosítani fogják a szakároket és rendeznek egy kiállítást, a kivitelre és a tovább működésre nézve aztán meghallgatva az összes művészeket, előkészítenek egy munka programot.

Ez ügygyel kapcsolatban névleg felemlítjük a bel és külföldi magasabb iskolákat végzett festőinket, valamint a rajz, szobrászat, festészettel foglalkozó, vagy azt tanító szakároket. Ezek névsora a következő:

Ács Ferencz, Biasini Mariska, Demjén László, Demjén Zoltán, Gráf Jakab, báró Huszár Ilona, Jancsó Lajos, Kozma Erzsike (szobrászat), Kővári Endre, Marselek Endre, Nagy Gyula, Nagy Zsigmond, Pap Gábor, Peiella Róbert, Stein János, Szalaczy Rezső, Veress Zoltán (festészet szobrászat), Versényi Gábor.

A polgári iskola jeles rajz- és festő tanára: Asztalos Károly a selyem festészeti oktatás terén az iskolán kívül is szép eredményeket tud már is felmutatni.

Ezzel a névsor még nincs kimerítve. Vannak köztünk élő elsőrandu festők, kik kizárólag a külföldnek dolgoznak. Ismét mások, a kik elszigetelve kizárólag csak megrendeléseket fogatanosítanak.

Ha Nagybánán és Szolnokon egy egy festő tudott telepet létesíteni, nálunk ennyi kiváló talentum, egy országgrész központján, akadémiát alkothat.

November 1-vel

új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Nov.—decz. hónapokra 3 frt.
Egy óra 1 frt 50 kr.

Előlehet fizetni bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 2.

— **Világitás a temetőben.** Kolozsvár közönsége tegnap este régi hagyományaihoz képest, szokott kegyelettel adózott a halottak emlékének. Már napok óta szorgoskodtak a sírok rendezhözásán és feldisztésén. Tegnap pedig már a kora délutáni órákban megkezdődött a népvándorlás a sírokhoz. Egyre-másra hordták a koszorukat és világitási szereket s igen sokan már 4 óra körül felgyújtották a lángokat s öt órakor már teljes fényükben pompáztak a sírok. Ezek és ezek lepték el a temetőt s különösen este 5 és 7 óra között tengernyi nép hullámzott a temető utjain, úgy hogy csak nehezen lehetett közlekedni. A nagy közönség érdeklődése különösen az E. Kovács Gyula sírja iránt nyilvánult, melyre a kegyeletes szívek egész halom virágot és koszorut helyeztek s folyton nagy tömegek keresték fel a felejtetetlen művész sírját. Délután 6 órakor megkondultak a templomok hangjai s felórán át hirdették az élővilág kegyeletét az elhunytak iránt. Kolozsvárnak különben is páratlanul szép fekvési és emlékekben gazdag temetője e pazar világitással festői képet nyújtott. Az ezer meg ezer világitó test messze szórta fényét az éjszakában. Jóval kilenc óra után aludtak ki az utolsó lángok, s vette át ismét birodalmát a sötétség és a csend a temetőnek ez az állandó lakója.

— **E. Kovács Gyula sírjánál.** Ezrekre menő közönség vette körül tegnap délután a legnagyobb magyar tragikus sírját. Bucsujáró hely volt ez egész nap. Ezren és ezren keresték fel tegnap azt a sírt, melybe a magyar színművészet büszkesége és utolsó nagy hőrozsza volt eltemetve. S a művész özvegye, árvái, rokonai egész nap őrizték a sírt, mely virágokkal gazdagon volt feldisztva. A pályatársak 3 órakor jöttek el a rájuk nézve szent sírhoz, melybe az van eltemetve, ki soha el nem érhető ideálja volt évtizedeken át minden magyar színésznek. Megható, szép jelenet volt ez. A sír körül a pályatársak s körül az ezrekre menő sokaság. A színház énekkara énekelt a sírnál. Ezután *Tompa* Kálmán lépett a sírhoz és gondolatokban, képekben s fordulatokban gazdag költeményét szavalta el, melynek különösen szépök a következő strófái:

— — — — —
S te alvó nagy! Te ezek büszkesége,
Kit érczokorsód hideg váza föld,
Lelkünk számára ébredj földi létre
Mig nem borul ránk őszi esti köd!
S tekints körül e fényes rejtlegekben,
Hol annyit járál dallal a lelkekben . .
Hol egy-egy fejfa lelkedről beszél,
A mint betűzi azt az őszi szél!

— — — — —

Vajh érzed-e? Oh égbe szállott lélek, Miért is kérjük porló lelkedet? Hisz az pihen, átadva föld régének, Melylyel beszélünk többé nem lehet. De fent ki vagy, az égiek honába, Te értheted, hogy lelkünk mért oly árva? Te nagy, te fenköli szellem és tudás... Elköltöztél a mester óráis!

Elköltöztél! De csak pihenj nyugodtan, És szödd tovább az édes álmokat — Nevednek fénye hősként ellullottan Ragyogja majd be siri hantodat! Nem pusztá szó az, melylyel itt szerettek, De szívek harca, mely hő lánggal ég! S a mig van, a hol csak magasztolt szeretnek, Erdélyre száll e fény, e búszkeség!

Utána Janovics Jenő tartott szép, tartalmas beszédet, melyben szépen ecsetelte azt a gyászt, a melybe a nagy tragikus halála borította az országot s azt a nagy veszteséget, a mely a kolozsvári Nemzeti Színházat érte. Utána ismét az énekar énekelt gyászdalt. Ezután a színészek többi pályatársaik sirjait keresték fel és koszorúzták meg.

— **Emlék oszlopok világitása.** Halottak napja emlékére Kolozsvár város mind két végén levő oszlopokat kivilágították. A szamosfalva közelében levő székely vértanu emléket többen megkoszorúzták s Grünwald Mór festő 13 méccsel kivilágította. Az országuton közlekedő vásáros népre rendkívül jó benyomást gyakorolt a hazafiúi kegyelet e megnyilatkozása. Grünwald Mór már harminadik évben teljesít a világitással hazafias funkciót. Ezuttal a Monostor szélén levő Rákóczy szobrot is megkoszorúzták és kivilágították. E hazafias és kegyeletes ténny Sipos Károly polgártársunk esküszölte.

— **Haller Louise E. Kovács Gyulánéhoz.** Haller Louise grófnő tegnap következő táviratot intézte E. Kovács Gyulánéhoz:

Segesvár, nov. 1.

Felejtethetetlen művész és költőnk képe előtt is fog égni ma este a földi világosság, úgy mint Petőfi és a névtelen hősök emléke körül is. Gondolatok hat órákor ide. Együtt leszünk akkor. Mindnyájukatok ölél hü

Louiseod.

— **Az egyetemi ifjúság kegyelete.** A tegnapi nap a halottakról való kegyeletes megemlékezésnek volt szentelve. Tegnap a közönség a temetőket kereste fel, hogy az elhunytak sirjait a koszorúk és virágok özönével borítsa be s felgyujtsa az emlékezetnek méceit. Az egyetemi ifjúság ez évben is kegyelettel emlékezett meg elhunyt nagyjairól. Fel három órákor gyülekezett az egyetem előtti téren, honnan az Egyetemi Kör gyászfátyolos lobogója alatt vonult a temetőbe, hol már nagy közönség volt összegyűlte. Három órákor kezdődött az ünnepély. A fekete posztóval bevont emelvényen először Gabányi Imre jh. jelent meg, ki igen szép beszédében emlékezett meg az egyetem elhunyt tanárainról. Ezután báró Horváth Emil tartott báró Jósikáról és az írókról tartalmas beszédet. Végül az egyetemi ifjúság gyászünnepélyét Czirmay Zoltán bh. beszéde zárta be, ki E. Kovács Gyuláról emlékezett meg igen szépen, hatásosan.

— **Halottak emléke.** Ma délelőtt Kolozsvár összes r. kat. templomaiban gyászi tiszteleteket tartottak a halottak emlékére. A főisteni tisztelet reggel 9 órákor a plebánia templomban volt, melynek szentélyében díszes katefalkot állítottak föl. A misét nagy segédlettel Bíró Béla apátplebános mondta. A kogyesrendiek templomában d. e. 10 órákor tartották meg a gyász istentiszteletet, melyen a szokott segédlettel Kozár Ferenc házfnök pontifikált. Mise alatt a r. k. főgymnasium dalárdája énekelt megható gyászdalokat.

— **Széky Miklós ünneplése.** Széky Miklós gyógyszerész tiszteletére, mint emléttük, abból az alkalomból, hogy 25 év óta tartózkodik Kolozsvárt. bankettet rendeztek szombaton este barátai és tisztelői. A bankette a New-York szálloda külön termében folyt le. Mintegy 40-en vettek részt azon, a Széky tisztelői. Ott voltak teljes számban kollegái, a gyógyszerészek, az orvosok, Vajda Gyula dr. s a piarista papok, Kolozsvári Sándor dr., a teke társadalom tagjai stb. Az ünnepelt Északi Károly és Feilitzsch Arthur báró között foglalt helyet az asztalnál. Számos felköszöntőben méltatták a Széky sokoldalú munkásságát és érdemeit s éltették őt és családját. Különösen szép felköszöntőket tartottak: Északy Károly, Feilitzsch Arthur br. Kolozsvári Sándor dr., Vajda Gyula dr., Török Imre dr., Fekete Nagy Béla, Szabó Gyula stb. A meghitt, vidám társaság éjjelutánig volt együtt.

— **Tüntetés Budapestén.** Az egyet. hallgatók elégedellenkednek a közös hadügyminister rendelete felett, melyben a tartalékosoknak a magyar nyelven való jelentkezést megtiltja. Tegnap este a függetlenségi és 48-as pártkör elé vonult a fiatalság, mely az egész

uton Krieghammer bárót abczugolta és Barabás Béla képviselőt, az ez ügyben való interpelláció előterjesztőjét élette. A pártkörben jelenlevő függetlenségi képviselők csakhamar megjelentek a klub erkélyén és meghallgatták az ifjuság szónokát Brazovay Kálmán joghallgatót, a ki egy rögtönzött emelvényről beszélt. Kossuth Ferencz majd Hentaller Lajos válaszoltak a beszédre. Végül a diákok egy három tagu küldöttsége átadta Kossuthnak a tegnapi ifjusági gyűlés határozatát, helyben felszólítják a pártokat, hogy a kormányt a sérelnért felelősségre vonják. A pártkör elől a diákság egy része Barabás Béla lakása elé vonult, a hol megköszönték neki buzgalmát, melylyel az ügyet felkarolta, a fiatalság másik része pedig a ténparancsnokság elé vonult, a hol egy ideig hangosan abczugolta Krieghammer. A tegnapi tüntetésen négy embert kísérték be a rendőrséghez: Barabás Dezső joghallgató, Löwinger Mór szabót, Panton István szénkikohodót és Tabos József napszámóst. Igazolás után valamennyit szabadon bocsátották.

— **Részvénytársaság a vilamos erő behozatalára.** Kolozsvári polgárokból részvénytársaság van alakulóban, a melynek célja az, hogy a villamos erő behozatalát s ipari és világitási czélokra való szétosztását oly olesón tegye lehetővé, hogy minden szegény polgára a városnak hozzá juthasson, s ne legyen ez egyáltalán idegen társaságnak, mint a légszesz, nyerészkedési objektuma. A társaság megalakítása felett már 1891—95-ben folyt a tárgyalások. Hirtapi közlemények és brosiurák adtak ki. A megoldás stádiumába azonban csak 1900 végével juthat, mert addig a légszeszgyárral kötött szerződés megakadályozza a villamos világitás általánossá tételét. Bekértek több város szabályzatát, a hol a részvénytársaságok hasznos missiót töltenek be.

— **Jubileum.** Tariczky Ferencz, a helybeli siketnémák intézetének derék igazgatótanára, tanári működésének 30. évfordulóját f. évi nov. hó 4-én tölti be. Ez alkalomból az intézet felügyelő bizottsága a tantestület egyetértőleg az intézet dísztermében (közép-u. 38. sz.), nevezett napon d. e. 11 órákor, a növendékek közreműködésével ünnepélyt rendez, melyre a jublítás barátai, tisztelői s az e humanus intézet irántérelődők tisztelettel meghívotnak.

Tariczky Ferencz igazgatótanár méltán megérdemli, hogy abban az örömben, melyet neki az intézet felügyelő bizottsága, a tantestület, volt és jelenlegi tanítványai készítenek szerezni, minél többen vegyenek részt. 30 év szép idő, bármily pályán töltjük is el azt, a siketnémák oktatása szolgálatában fölér azonban kétfannyi idővel.

Száz meg száz azon szerencsés siketnémák száma, kiknek nyelvét már feloldotta s ajkait szólásra bírta, kiknek lelki sötétségét megvilágítva, bepillantást engedett mindabba, a mi szép, jó és nemes. Megismertette az Istennel. Imádkozni tanította őket, imádkozni mindazokért, kik érték jót tettek és tesznek.

A legtöbb közülük már mint önálló mesterember vagy segéd keresi becsületes munkássággal mindennapi kenyerét. Ha tudatlanságban hagyták volna, állam és társadalomra nézve nemcsak hasznavehetetlen, hanem káros, sőt sok esetben, mint veszedelmes egyének nőttek volna fel. Tanítva pedig hasznos polgárai lettek a hazának. Adjon az Isten e szerencsétleneknek még sok ily lelkes tanítót, mint a milyen Tariczky Ferencz igazgatótanár.

— **Szabolcska atyja meghalt.** Temesvárról írják: Vasárnap délelőtt, mikor Szabolcska Mihály ev. reform. lelkész épp a szöszékre akart lépni, hogy a reformáció emlékünneken megtartása alkalmi beszédét, az egyházi egy sürgős táviratot kézbesített neki, a melyben az állt:

Édesatyánk ma éjjel meghalt. Gyere azonnal.

Az öcsésének sürgőnye volt édesatyjuk haláláról. A jelenvolt nagy közönség — mely nem tudott a sürgönyről — álmélkodással gondolkodott a fölött, hogy miért és hogyan prédikálhat a lelképásztoruk könnyes szemekkel örömteljes, diadalmas eszmékről.

Szabolcska Mihály édesatyja 1848/48-ben honvédaltiszt volt és résztvett Temesvár ostromában három testvéröcsésével. 80 éves korában hunyt el, csöndes elgyengülésben Okécskén, Pestmegyében.

— **A szüret eredménye.** Most már együtt vannak az ország minden részéből való hírek a szüret eredményéről. Tudvalevőleg a szőlőtermést az utóbbi hideg időjárás is csökkentette. A szürettel, egyes hegyi vidékeket kivéve, nagyobbára teljesen elkészültek. Országos átlagban az eredmény alig jobb a gyenge közepesnél. A minőség többé-kevésbé kielégítő, itt-ott igen jó. Szórványosan, ahol a peronoszpóra okozott kárt, a must cukor- és szesz-tartalma gyöngye. — Dicső-Szent-Mártonból jelentik, hogy az ottani gazdasági egyesület közhírré teszi, hogy a vármegye területén a filloxera által megkímélt szőlők ez évben ember-

emlékezet óta el nem ért nagy termést adtak. Több százezer hektoliter jóminőségű bormust vár eladásra.

— **Reformációi emlékünnepe** volt mult vasárnap a brassói ev. ref. templomban. Nagy közönség jelenlétében az istentiszteletet Péchy Árpád lelkész végezte. Beszédének alap-igéjét I. János vr. 4 v. képezte. Szónok, a reformáció hatását élénk vonásokban ecsetelte és szép képekben tüntette ki, hogy az evangéliumi hitnek gyümölcse az élet, mely megszentelődik: a családban, a társadalmi munkában és a közérköléségben. Az istentisztelet után, a közönség részvétele mellett tartott meg az ifjuság ref. ünnepélye. Mely alkalommal vallásos költeményeket szavaltak: Czirmay Lajos, Székely Béla és Kovács Jenő köztépisokai tanulók. Énekelte a ref. tanuló ifjuság dalkara és az ifjuságból alakult vonós quartett játszott, Saja Viktor egyházi karnagy vezetésével. Záradékl lelkész szép beszéd kíséretében kiosztott a 12 tanuló között. — kik egy éven át legpontosabban énekeltek a templomban, — az egyháztanács által adott jutalom-könyveket. A szép ünnepélyről a közönség meghatva távozott.

— **Városi költségvetés.** Kolozsvár város szakszótályai folytatták tegnapelőtt d. n. a költségvetés tárgyalását. Hódapítés és javításra 6000 frtot vettek fel, a Tauffer-híd, a Linczeg, Gyár és Nép utcákban levő hidakra. A szakszótályok e hidak kicserélése érdekében külön javaslattételre hívják fel a tanácsot.

A kir. tábla szállásbérét a jövő év ápr. 1-ére felmondani határozza a közgyűlés. Edig u. is 6900 frt bért kellett fizetni, holott ha az igazságügyi palota kiépül, csak a kötelező évi 5000 frt hozzájárulással tartozik a város. Az igazságügyminiszter már elfogadta a kolozsvári igazságügyi palotára készült nagy tervet. Most csak a kiépítést kell sürgetni.

A jövő évben kiépítés alá kerül a kolozsvári vasúti pályaudvar is. A szakszótályok azt dhajtanák, hogy a pályaudvar főhomlokzata a Nagy-utca tengelyébe essék. Legyen itt a középen egy nagyszabású csarnok és e mellett, a sinek fölött egy átjáró a Nádas és a szőlők felé. A várost terhelő kölcsönöknél a konvertálás következtében a kamatot is megemelték. A kölcsönök összes kamatai 153,500 frttal lettek felvéve.

— **A reformáció emléke.** Szépen sikerült ünnepélyt rendezett a ref. teol. fakultás okt. 31-én a reformáció emlékére. A gazdag és változatos műsor rendkívül nagy számu és intelligens közönséget vonzott a fakultás dísztermében. Azt szokták mondani hogy a vallásos dolgok iránt a mai társadalmi viszonyok között nagyon is közönyösök az emberek. E közfelfogást fényesen megcáfolja ez ünnepély, mely, míg egyfelől vallásos melegséggel töltötte el a hivatelt, másfelől a művészi és aesthetikai vára-kozást is kielégítette. A fényes és intelligens közönség sorai között ott voltak: dr. Barók György ev. ref. püspök, br. Feilitzsch Arthur, br. Manssberg Sándor, dr. Szádeczky Lajos, dr. Vályi Gábor egyet. tanárok, dr. Török Imre, dr. Cs. Papp József, Sárkány Lajos, Balog Károly, Geréb Márton tanárok, Grácz Mór ev. lelkész, dr. Kádár János egyházker. titkár, dr. Kecskeméthy István, Nagy Károly, Pokoly József teol. tanárok, dr. Török József stb. stb. és nagy számu előkelő hölgyközönség.

A XCII. dicséret első versének élenkelése után, Gaal Ferencz tanárjelölt, ref. lelkész lépett fel a szószékre, s szívből fakadó imájával emelte fel a lelkeket a Mindenhát trónja számolyához, hálát adva Istennek gondviselő jóságáért, a melylyel világosságot gyujtott a sötétségben. Majd felhangzott a fakultás énekkara által Kreutzernek „Az úrnak napja ez” cz. szép éneke, hogy a menybe függesztett lelkeket még jobban odakösse. Ezután Molnár Albert teol. tanár tartott egy tartalomban gazdag, s a reformáció hatását egészen új oldalról feltüntető hatalmas beszédet, mely a közönség osztatlan és viharos tetszésével találkozott. S midőn ennek végeztével a fakultás zenekara a „Largó”-t rá zondította, a szép, melodikus dallamokra a tapsvihar elementáris erővel tört ki. Majd Deési Sándor és Márton Árpád theologusok léptek az emelvényre s Calvinistának: „Kálvin és Farel” cz. dialógját szavalták el a közönség élénk tetszése mellett. Ezután Rácz Dezső, Borsody Károly, Csiky István és Seprődi János játszottak egy vonós négyest s különösen a Rácz Dezső gyönyörű és precíz játéka még a művészi fűleknk is nem mindennapi élvezetet nyújtott. Majd Farkas Károly theologus szavalt a Tóth Gyula theologusnak ez alkalomra írt s pályadíjat nyert „Október 31” cz. költeményét, — vonzó lelkesedéssel s a tapsvihar mindaddig nem szűnt, míg a szerző is ki nem lépett az emelvényre. Majd felzendült az ajkakon Luther hatalmas éneke: „Erős várnak nekünk az Isten,” s végül a Hymnus élenkelése után emelkedett hangulattal és azon benyomással távozott a közönség, hogy evangélium lelkeket elevenítő ereje ma is él és lüktet a protest. kereszténység szívében.

Lővői.

— **A szász-sebesi szászok ellenszenvé.** A szász-sebesi polgármester magyarellenes és sértő eljárása miatt panaszt tettünk az ottani ünnep rendezőségétől, mely a Szászsebesen legyilkolt magyarok emlékét kívánta megünnepelni tegnap este. A rendezőség, mely a magyar kaszinó és a nemzeti szövetség ottani fiókjának tagjaiból alakult, nemzeti színű plakátot bocsátott ki, a mely plakáton el van mondva, hogy a Bem apó által a vizaknai csatából ápolás végett előrelküldött sebesülteket a történelem adatai

szerint Szászsebesen legyilkolták és a legyilkoltak a r. kath. sir kertben pihennek. Ennek emlékére kívántak ünnepet rendezni, de Conrad szász polgármester oly sértő levelet írt az egyik rendezőnek, hogy a rendezőség inditattva érezte az ünnepély megtartását elejteni és a belügyminiszteről orvoslást kérni. Holnap közölni fogjuk egész terjedelmében a plakátot, a polgármester levelét s a 49. február 5—6-án elkövetett gyilkosság részletet. Most csak annyit említünk meg, hogy reméljük, mikép a nemzeti szövetség központi igazgatósága haladéktalanul eljár a miniszternél, hogy elégtételt szolgáltassék a szászsebesi magyaroknak a polgármester által elkövetett sértő sért, a ki úgy látszik ma is még a kamarrilla pártján áll.

*

Hogy a szászsebesi szászok az 1849. február 4-én Bem által ápolás végett oda küldött magyar sebesülteket éjjel kegyetlenül legyilkolták, annak emlékét ma, a polgármester sértegetéssel elenyésztetnini nem fogja. Egykoru szemtanúk bizonyágtételt tesznek erről. Bizonyítja néhai Schön Vincze honvédtiszt décsi telekkönyvezető naplója (l. Tört. Lapok 1893. évi f. 11 lap). Továbbá Dercsényi Kálmán honvédtiszt és emigráns napló töredéke, melynek idetartozó része így szól: „Vizaknáról szekereken elmenekült sebesülteink hullái voltak, azok, kiket a szászsebesi polgárság azelőtti éjjel gyalázatosan lemészárolt”. (L. Tört. Lapok 1894. évi f. 27 lap.)

Végül a ma is élő Vilmos-husár Mihály Elek m. valkói pap, mint szemtanú is bizonyoságot tesz a mellett, hogy a védtelen magyar sebesülteket a szászok éjjel kegyetlenül leölték. (Lásd ugyanott.)

Stemmer kolozsvári polgár is ott volt elfogva.

Itt tehát csak vezeklés és magabaszalás, s az undok bün jóvátétele a szászok részéről használ t. Conrad ur és nem a sértegetés.

— **Állatvásár.** A mostani kolozsvári állatvásár eddig soha fel nem merült mérvet öltött. A forgalom rendkívül élénk volt. Csak a vasutra 900-nál több marhat szállítottak, melyeket piacunkon vettek meg. Mészárosaink, gazdáink ellátták magukat vágó és igazon állatokkal. Hízott vágó marhákban azonban rendkívül nagy volt a hiány. A vásár e tekintetben szomorú képét tünteti fel állattenyésztésünk fogyatékos rendszerének. Gazdáink most is azzal a még Ázsiából magunkkal hozott kényelmes módszerrel üzik az állattenyésztést, a mi kevés tudást, kevés fáradságot kíván ugyan, de sem a gazdának nem jövedelmez, sem a kereslet fejlettebb igényeit nem elégíti ki. Az a rendszer, hogy hasig a szénában tartásuk az állatot, pazarlás, mert a takarmánynak alig 1/3-ada értékesül. Ha szumrogatumokkal pótolnák a takarmányt, két annyi állatot készíthetnének elő ugyanazzal a kiadással, igaz, hogy jóval több fáradság és utánjárás mellett a piacra.

Gazdaságainkban ezen a téren sokat kellene reformálni s hathatosan lehetne emelni az erdélyi részek gazdáinak anyagi jólétét.

Az árak következők voltak:

Hintós ló párja	6—800 frt,
Jukker ló párja	3—500 frt,
Hátas ló dbja	200—350 frt,
Remonda dbja	180—280 frt,
Paraszt ló	20—60 frt.
Elsőrendű ökr párja	310—380 frt,
Másodrendű	250—300 frt,
Mustra	190—220 frt,
1 éves ökr borjú párja	105—120 frt,
2 éves párja	150—178 frt,
Kis borjas tehén dbja	70—105 frt,
Kis borjas bivaly tehén dbja	90—120 forint.

Meddó tehén dbja 55—80 frt, Meddó bivaly 60—87 frt. Összesen eladott szarvasmarha 2106 db, vasuton 900 lett elszállítva. Ló elszállítottat 149 db.

— **Egy kártyatársaság** a Mária Valléria árvaház javára 1 frt 52 kr. küldött lapunkhoz. Rendeltetési helyére jutatjuk.

— **A pálinka.** Ilyen című ezikk jelent meg lapunk 31-iki számában Török Mihály tollából. A cikk november 1-iki dátummal volt elátva. A szerző most levélben kérni küigazint a tévedést, nehogy a publikum azt higgye, hogy a cikkkel saját korát akarta megelőzni. A tévedés úgy származott, hogy a cikk az „E. G.” 5-iki számának volt szánva. A kézbesítő tévedésből hozta lapunk szerkesztőségébe.

Gabona árak.

A mai hetivásáron a gabona árak a következők voltak:

Buza métermázsánként	6 frt 50 7 frt 20
Rozs	5 frt — 5 frt 40
Zab	3 frt 70 4 frt —
Árpa	4 frt 50 5 frt 50
Kukoricza	4 frt 70 5 frt —

Gyászrovat.

Egy derék, munkás ember haláláról szól az alábbi gyászjelentés. Alóliroztak szívünk nagy és mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető és szeretett jó férj, a leggondosabb édes apa, igaz testvér, rokon és barát Zonda László életének 43-ik, boldog

házassága 21-ik évben a mai nap reggelén, szívészélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Elvezettük őt, a kit igaz szívünkkel szeretünk s ki az övét annyira szerette, ki életében örökké a fáradhatatlan szorgalom, jószág, igazság és becsületesség mintaképe volt. Váratlanul hagyta itt övét, hitvesét, kiskoru gyermekeit, testvéreit, rokonait és barátait mély bánatban. Aldás és béke hamvaira! Hült teamei f. é. november hó 2-án d. e. fél 10 órákor fognak Pusztá Szentmilkóson a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni, azután Kolozsvárra beszállíttatni és a köztemetőben 11 és fél órákor örök nyugalomra tétetni. Lelkéért a szentmise áldozat 3-án d. e. 10 órákor fog a főtéri plebánia-templomban az egok urának bemutatni. Pusztá Szent-Miklós, 1889. október hó 31-én. Özv. Zonda Lászloué. szül. Horváth Laura, mint özvegye. Zonda Irma, Ilonka, Erzsí, Piroška, mint gyermekei. Székely János és neje Zonda Róza, Mátyus Lőrincz és neje Zonda Teréz, Lengyel Ferencz és neje Zonda Biri, mint testvérei és sógorai. Özv. Horváth Jánosné szül. Kilyén Juliánna, mint anyós. Horváth Kálmán és Horváth Irma, mint sógora és sógornője.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A trónörökös házassága.

Budapest, nov. 1.

Ferencz Ferdinánd trónörökös házasságáról minduntalan kalandos hírek járkák be a lapokat, melyekben néha van szemernyi igazság, de nagyban és egészen merő kombinációk.

Tény az, hogy a trónörökös és Chotek grófnő között összekötötés van és hogy ennek az összekötötésnek szálai visszamennek Frigyes főherczeg házába. A trónörökös gyakran járt hivatalosan, defitokban is Pozsonyban és a grófnővel a főherczegi palotán kívül is találkozott.

Ferencz Ferdinánd maga már lemondott arról a tervről, hogy a grófnőt törvényes feleségévé tegye; ebbe a király csak a trónról való lemondása árán egyeznék bele, de esetleg akkor sem engedné meg, hogy ez a házasság a monarkia területén köttessék. Megnyugodott tehát abban, hogy a grófnőt csak balkézről fogja elvenni Ez a házasság ugyan nem ad semmiféle törvényes jogot, a születendő gyermekek anyjuknak csak nevét és nem egyszersmint rangját öröklők, de legalább az egyház ráadja áldását a ilyen házasságra.

Az uralkodó ehhez sem járul hozzá.

Szóval a király ezt a morganatikus házasságot egyszerűen nem veszi tudomásul és csak titokban mehetvégebe.

A Berlinben megjelenő „Lokalanzeiger” czimű lap szerint az esküvő már vasárnap meg fog történni.

Ugyane lap szerint Stefánia férjhezmenetele elmarad.

A transvaali háboru.

Köln, nov. 2.

A „Kölnische Zeitung”-nak jelentik Londonból, hogy White legutóbbi távirata óta újabb hírek nem érkeztek.

Azt hiszik, hogy a burok körülzárták White seregét.

A tüntetések.

Budapest, nov. 2.

A rektor az ifjuságnak a tüntetéseket megtiltotta.

A király.

Budapest, nov. 2.

A király ma megjelent a kapuczinusok templomában és a királyné és Rudolf koporsóinál imádkozott.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolvasó szerkesztő és leltárlajdonos: MAGYAR MIHÁLY.

NYILTÉR.

LUDASY-féle dohánytőzsdében Főfő 3. szám

osztálysorsjegyek kaphatók:

$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$
75 kr.	1 frt 50 kr.	3 frt.	6 frt.

Ma és mindennap a

„BIASINI” szálloda kávéházában zeneestély lesz.

Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város főispánjától.

Sz. 1080—899

1054. 1—3.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Kolozsvár sz. kir. városnál a köz-ségi bírói állás nyugdíjazás, az V. ker. kapitányi állás elhalálozás és egy III. oszt. adótisztai állás előlépés folytán megüresedvén, ez állásokra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, akik a felsorolt és választás utján betöltendő állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. illető §-aiban előírt minősítést, eddigi szolgálataikat, hadkötelezettségi viszonyukat feltüntetve okmányokkal felszerelt pályázati kérsüket hozzám f. évi november hó 20-ig annyiával is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek. A köz-ségi bírói állás javadalma 800 frt fizetés, 120 frt lakpénz és 100 frt működési pótlék, az V. ker. kapitányi állás javadalma: 500 frt fizetés, 150 frt lakpénz és 50 frt irodaátalány; és a harmad oszt. adótisztai állásé 700 frt fizetés, 120 frt lakpénz.

Kolozsvárt, 1899 október 22-én.

Gr. Bóldi S. k.
főispán.

27087—899 tan.

1053. 1—3.

Hirdetés

az Unio-utcai közhely bérbeadása tárgyában.

A sz. kir. város törvényhatósági bizottságának ez évi április hó 17-én hozott 114. sz. közgy. határozata értelmében az Unio-utczában levő vasrúccsal elkerített közhely 1900 április 1-től 12 évre bérbeadatik.

Bérbevevő jogosítva lesz a közhelyre diszes árucsarnokot állítani a város által elfogadott tervek szerint és köteles a közhely többi részén virág-ágyásokat csinálni és fenntartani.

A bérletre az építendő árucsarnok tervével felszerelt és fizetendő évi bérösszegét, valamint a bérleti szerződés pontozatainak az ajánlattevő előtt ismert voltát, magában foglaló ajánlatok ez évi november hó 30-ig nyújtandók be a városi tanácshoz. A bérleti szerződés föltételei Fekete Nagy Béla tanácsos ur irodájában megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1899 október hó 27-én tartott üléséből.

Dr. Nagy Mór,
h. polgármester.

Sz. 2262—1899.

1052. 1—3.

Pályázat.

A „Károlyina” orsz. kórház igazgatóság irodájában f. évi december 31-ével üresedésbe jövő irodaszolgái állásra pályázat hirdettetik.

Rendszeresített illetmények: 250 forint fizetés, lakás, fűtés, világítással vagy esetleg 84 frt lakbér. Megállapított ruházat.

Megkívántatik, hogy az illető katonai szolgálatától mentes, ép, erőteljes testalkatu legyen, írni, olvasni, számolni tudjon s a helyi viszonyok iránt tájékozással bírjon.

Igazolvánnyal ellátott altisztek, — kik a 40 életévét még be nem töltötték — előnyben részesülnek.

Pályázni kívánók felhívattak, hogy előképzettségükről, jelen testi állapotukról, s különösen józan megbízhatóságukról becsatolt bizonyítványokkal felszerelt kérsüket f. évi december hó 15-én déli 12 óráig hozzám adják be.

Az állomás 1900. év január 1-én okvetlenül elfoglalandó leend.

Kolozsvárt, 1899 év október 27-én.

„Károlyina” orsz. kórház igazgatója:

Dr. Engel Gábor.

Sz. 2261—99.

1051. 1—3.

Árlejtési hirdetmény.

A „Károlyina” orsz. kórház s a kapcsolatos m. kir. tud. egyetemi klinikák részére 1900. évre szükséges 1) Gyógyanyag, 2) költözési cikkek, 3) világítási anyag szállítás utján leendő biztosítása végett f. évi november 30-án déli 12 óráig terjedő zárhatáridővel nyilvános árlejtés hirdettetik.

Vállalkozni kívánók felhívattak, hogy egy koronás bélyeggel s 200—150—100 frt bántópenzzel ellátott, sajátkezűleg egy időben írt ajánlataikat a fenti számra hivatkozással a „Károlyina” orsz. kórház igazgatóságának Kolozsvárt — ezimezeve adják be.

A fenti határidőre be nem érkezett, valamint minden utólagos és távirati ajánlatok, nem fogadtatnak el.

Részletes feltételek, esetleges minták, valamint az egység-árak a kórház irodájában megtekinthetők, illetve lemásolhatók.

Kolozsvárt, 1899 év október hó 27-én.

„Károlyina” orsz. kórház igazgatója:

Dr. Engel Gábor.

THÉK ENDRE

zongora-raktára

Kolozsvárt, Unió-utca 12. sz. a. I. emelet.

Zongora-gyáram a legkiválóbb hazai- és külföldi erővel rendelkezik s nem kímélve sem költséget, sem fáradságot, az üzemet úgy rendeztem be, hogy a zongora minden alkatrésze, saját felügyeletem alatt gyáramban készüljön. Epen ezen oknál fogva azok jóságáért és tartósságáért minden irányban kezességét vállalom.

Hangszereim hangszépség dolgában nemcsak utolérlik a külföldi gyártmányokat, — de a legújabb találmányok alkalmazása által sok tekintetben fölül is mulják.

Áram jutányosak, a fizetési föltételek előnyösek.

Képes árjegyzék rendelkezésre áll és kíváncsra bárhova megküldetik.

Gyártmányaimat a művelt nagyközönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

981. 4—10.

THÉK ENDRE

budapesti zongoragyáros.

Sz. 1522—899.

1055. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899. évi 9432. számú végzése folytán D o b á l Antal ügyvéd felperes részére dr. Hirschfeld Jenő alperes ellen 61 forint 73 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1899 év szeptember 27-ik napján lefoglalt és 721 forintba becsült ingóságokra a Kolozsvár-városi kir. járásbíró-ság V. l. 1361-2—1899 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az alperes lakásán Kolozsvárt, főter 34. sz. házban leendő megtartására határidőül 1899 évi november hó 7. napján d. u. 4 órája tűzelt ki, mikor a bíróságilag lefoglalt hutorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elővezetendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnék vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölüllegére fognak utaltatni.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 26. napján.

Pap Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 468—899.

1056. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezen közhírré teszi, hogy a sz. kereszti kir. járásbíró-ság 1899. évi 197. számú végzése következtében dr. Kovács Mór sz.-udvarhelyi ügyvéd által képviselt Gyenge István bordosi lakos javára Gyenge Pálné s társai bordosi lakosok ellen 12 frt 85 kr. és jár. erejéig 1899. évi szept. hó 30-ikán foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 319 forintba becsült következő ingóságok u. m.: buza, szén, sertések és háziutórok nyilvános árverésen eladának.

Mely árverésnek a sz.-kereszti kir. járásbíró-ság 1899. évi V. 197-2 számú végzése folytán 12 frt 85 kr. töké-követelés, és eddig összesen 40 forint 60 kban bíróilag már megállapított költségek erejéig Bordoson alperesek házában leendő eszközölésre 1899. évi november hó 7-én d. e. 11 órája határidőül kitéztek, ahhoz venni szándékozókat oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sz.-Keresztúron, 1899 évi október hó 24. napján.

Szalontai Albert,
kir. bír. végrehajtó.

Cornwall-kazán

50 négyzetméter tüzfelület, 8 légköri nyomással, 2 év óta üzemben, kifogástalan állapotban, a kazánberendezés megnagyobbítása következtében decemberben eladó lesz.

A kazán addig a Bihar-Szilágyi-Olajipar részvénytársaság me-zőtelegi gyárában üzemben megtekinthető.

Ajánlatok a Bihar-Szilágyi-Olajipar részvénytársaság igazgatóságához (Budapest, VI. Andrassy-ut 30.) intézendők. 1045. 2—3

Legzezszerűbb vásári ajándék

nagyoknak és kicsinyeknek

egy jó meleg ruházat.

Férfi ruha-osztály.

Egy Loden kabát 6—22 frt.
Egy bőrről bélt kabát 12—40 frt.
Egy téli kabát 8-75—50 frt.
Egy téli öltöny 9-75—40 frt.
Egy téli nadrág 2-50—12 frt.

Gyermek ruha-osztály.

Egy téli köpeny 4—22 frt.
Egy téli kabát 6—30 frt.
Egy korecsolya kabát 3-50—20 frt.
Egy téli öltöny 2-50—25 frt.
Egy téli nadrág 1-80—10 frt.

Városi és utazó bundákból dus választék. Nagy raktár gypaju szöveteiből. Mérték utáni megrendelések a vidékről is gyorsan és pontosan lesznek eszközölve.

Olosó határozott árak.

Kassowitz Fülöp

férfi- és gyermek ruha-gyáros

megbízott Deutsch József

Főter 30.

955. 2—4.

a kath. egyh. újonnan épült palotájában.

„ORIENT”

kávéház, étterem- és szálloda

Nagy-utca 6. sz., Nagyhid-utca 7. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagy-utca 6. sz., és Nagyhid-utca 7. sz. alatt levő kávéházamat, szállodámat és éttermemet „ORIENT” nével megnyitottam és azt házilag kezelve a n. é. közönség rendelkezésére bocsátottam.

Méréselt szobaárak! Kötő magyar konyha! Pontos kiszolgálás.

Valódi és tiszta erdélyi borok, gázvilágítással ellátott tekepálya (nyári és téli mulatóhely.) Újonnan berendezett szobák 50 krtól 1 frt 40 krtig.

Olosó havi étkezésre előzetesek elfogadhatnak.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri, tisztelettel

920. 12—26.

A HÁZTULAJDONOS.

Ny. Magyar Mihály „Ellenzék” nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utca 88. sz. alatt, Telefonszám 288.

Valódi bel- és külföldi rumok.

Pontos kiszolgálás!

Telefonszám: 420.

Kötő árak!

BÉLTEKY A. és TÁRSA

fűszer-, csemege-, liszt-, bor-, sör-, likör-, rum- és ásványvizek nagy raktára

Kolozsvárt, Nagy-utca, Benigni-palota.

A jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő, újonnan berendezett, dus választék

fűszer-, csemege-, liszt-, bor-, sör-, likör-, tea-, rum, ásványviz- és különféle petroleum

nagy raktárukra midőn felhívjuk a n. érd. közönség figyelmét, legyen szabad becses pártfogásukat kérnünk, előre is biztosíthatjuk a legszolidabb árak, kötő árak és legpontosabb kiszolgálásról.

10 liter I. oszt. asztali bor házhoz küldve 3 frt 60 kr.

10 liter I. oszt. carbenet vörös bor házhoz küldve 5 frt.

Nagyobb vételnél árengedmény!

Beccses pártfogását ismételtén kérjük s vagyunk

kész szolgáljuk

Bélteky A. és Társa.

852. 14—52

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Telefonszám: 420.

Kifogástalan olcsó árak!

Bel- és külföldi petroleumok.

Az „Európa” kávéház

Kolozsvár, főter 22. szám.

nagyon szép barok stílusban újra berendezve, a modern igényeknek teljesen megfelelően ellátva

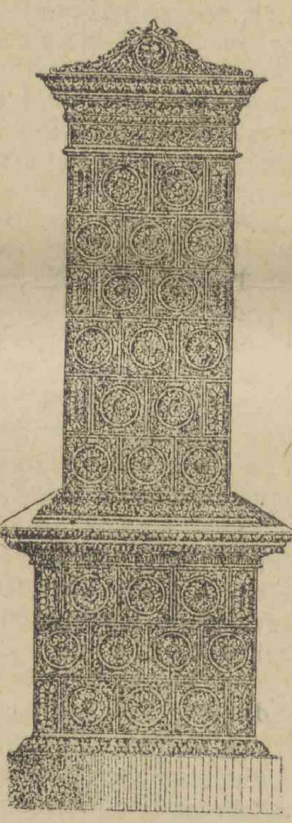
hétfőn, október 30-ikán

megnyíllott.

A n. é. közönség beccses látogatását kéri tisztelettel

1046. 2—3.

Tauszik Alajos.

Ugy minőségben, mint szépség tekintetében összehasonlíthatlanok a

Kozel F. József

Kolosvárt, Unio-utca 20. szám

— „Redout”-tal szemben —

Hires kályha-kemenczéi.

Asztal- és disz-kandallók, továbbá porcellán, majolika- és ó-német kályhák, takarékos tüzhelyek, fűdő kádak, kemenczefel burkolatok, stb. stb.

Minden e szakmába vágó munkálatok saját szerelők által csinosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá:

Schamoltéglait!

Erdélyi legnagyobb kályharaktár.

Telefon: 398.

Mindennapi díszítik a hűs

KACHLEID-féle

kecske-méti

arckenőcsöt,

mely rövid használat után

minden szoptat, májfol-

tot, himicheit, porce-

neseket és egyéb keze-

metlen kitéseket bizo-

san elmulaszt. Az aro-

szép, fiatal kellemes

szó szint nyar fölé, a

napbarnítástól meg-

óvja. Kötő használat

néhány nap múlva ese-

lehet, egyezési próba

is elegendő, hogy ezt bárti

örökre megkedvelje. Ha-

tás a kecske-méti növény-

szappannal oly meglep-

és olcsó, melyet a tere-

széptő-szer még el nem

ért és fölül nem mult.

Egyik jó tulajdonsága,

hogy ártalmas utóhatás

sohasem lesz. Egy tégely

ára használati utasítással 50 kr.

Kapható

Farkas Ignác

„Mátás király” című gyógyszerárban Kecske-méti

és minden nagyobb vidéki gyógyszerárakban.

Főraktár Török József gyógyszerár Budapest.

170. 8—10.